

CSÖRMÍVES

Odú ellenőrzés

Ha megfogadtad a téli számban javasolt odúkihelyezést, vagy már volt odú kihelyezve a kertben, márciustól már érdemes figyelgetned – természetesen csak egy kissé távolabbról – hogy van-e a környéken mozgolódás, forgalom.

Várj türelemmel április végéig, és akkor egy felnőtt segítségével akaszd le óvatosan az odút, és a röpnylást egy kézzel befogva emeld fel lassan az odú tetejét. Ebben az időszakban már fiókáknak, de legalábbis tojásoknak kell benne lenniük. Ha szerencséd van, mostanra Nálatok is megtelepedett egy madárpár.

Ha tojásokat vagy szinte még tollatlan apróságokat találsz benne, gyorsan akaszd vissza az odút a helyére, és távolodj el tőle, hogy a tojó mihamarabb visszatérhessen a fészekre. A nagyobb fiókák felfedezésekor is legyetek körültekintőek és gyorsak, egy percnél tovább ne legyen az odú leaszta a helyéről!

Elképzelhető az is, hogy egy üres fészket találtok benne, ebben az esetben valami megzavarta a költést – akaszd vissza érintetlenül. Ha semmi nincs az odúban, akkor se keseredj el, türelem, adj esélyt a madaraknak arra, hogy még ezen a nyáron, vagy a következő év tavaszán megtalálják az odúdat. Ha két évig nem költözik bele senki, akkor viszont érdemes máshová áthelyezni.

Figyelem! A kismadarak érdekében, az odút egy héten maximum csak egyszer nézzétek át!

Készíts itatót virágalátétból!

A madarak hálásak lesznek, ha egész évben, folyamatosan találnak nálatok innivalót!

1. Helyezz ki egy műanyag virágalátétet vagy akár egy lapos tálat a kertbe!
2. Töltsd fel vízzel!
3. Rakj egy lapos követ az aljára vagy meríts bele faágat!
4. Két naponta cseréld a vizet és nagy melegben se hagyd elpárologni!

JÁTÉK

Ha elolvastad a széncinegék történetét, becsüld meg, hány darab ízeltlábút fogyasztanak el Varkocsék fiókái az odúban, ha naponta mindegyikük 50 állatkát eszik és etetésük 20 napig tart!

A helyes számot küldd el az MME címére:
1121 Budapest, Költő u. 21.,
vagy e-mailben: csipogo@mme.hu

A beküldők közül három szerencsés nyertest sorsolunk ki!

Tavaszi számunk helyes megfejtése:
róka-kökény, meggyvágó-cseresznye, mókus-csipkebogyó(makk), fenyőrigó-alma, erdei egér-makk

A szerencsés nyertesek:
Zaja Nándor, Bárdudvarnok
XXXX, Szentendre,
Tálas Boglárka, Debrecen

Gratulálunk!

Nyereményük egy pókszem mikroszkóp.

Csipogó

Kedves Gyerekek!

Idén, a játékok és a kézműveskedés mellett, egy kis cinege család történetét követjük majd nyomon a Csipogóban. Tartsatok velünk!

Schmidt Emese,
a Csipogó szerkesztője

Színezd madárkereső

Színezd ki a madarakat egy madárhatározó segítségével!

Hány madárfajt találtál meg?

.....
13 madárfaj

Design, nyomdai előkészítés: Kiss Maja,
grafika: Becski Leonóra,
Kókay Szabolcs,
fotók: Bajor Zoltán,
Orbán Zoltán,
Pintér Balázs,

2011 a SZÉNCINEGE éve

Ismerkedjünk meg jobban ezzel a kedves madárral!

Bandiék kertje – a többihez hasonlóan – felbolydult az első márciusi melegek érintésére; a földből apró, zöld hajtások bújtak ki, a fák rügyeket bontottak, az etető téli vendégei közül pedig a többség eltűnt, hogy másutt keressen magának megfelelő költőhelyet.

Varkocs büszkén nézett szét birtokán: heves harcok árán szerezte meg magának ezt a csöppnyi világot, a diófán lévő odú ugyanis éppen megfelelt elvárásainak. Párját, Nerit még a télen ismerte meg, az etető környékén. Magabiztos fellépésével és csengő hangjával gyorsan meghódította a tojót.

Március végén Neri nekilátott a fészek építésének. A mestermű az odú belsejében bújt meg; a vékonyka gyökerek alkotta alapra vastag mohapárna került, melynek közepén Bundástól, a keverék kutyától kölcsönvett szőrszálakból készült puha ágy, azaz a „csésze” várta az utódokat. Ezután Nerit alig lehetett látni: az odúban rakta le kilenc apró foltos, fehéres tojásait és kitartóan ült rajtuk két héten keresztül; ezalatt hűséges párja etette őt.

Április végén, egészen pontosan 26-án Varkocs számára elérkezett a várva várt nap: végre kikeltek a tojásokból a fiókái! Párja szeretettel melengette testével a kilenc csupasz, vak csöppseget, akik szinte azonnal ennivalót követeltek szüleiktől. Húha, ennek fele sem tréfa! Ettől fogva Varkocs három héten keresztül megállás nélkül hordta az ízletes falatokat családjának: pók, kővér lepkehernyók, és más ízletes ízeltlábúak szerepeltek a menüben.

Az első napokban Neri a fiókák mellett volt, hiszen szinte teljesen csupasz testük védtelen volt hideg-meleg ellen, de amint kis pehelytollaik nőttek és súlyuk is gyarapodott, ő is csatlakozott Varkocshoz, és így már együtt hordták az élelmet nekik. Három hét elteltével mind a kilenc fióka a felnőttkéhez hasonló tollakat növesztett és megerősödtek annyira, hogy egy reggel, egymás után végleg elhagyják szülőhelyüket.

A széncinege hímekek énekükkel udvarolnak párjuknak és jelzik a többi széncinege számára, hogy ez az ő területük.

A széncinege család életének bemutatása a nyári számban folytatódik!

"GYEREKSZÁJ"

2011 - az ÖNKÉNTESSÉG éve is

2011 Európában az „Önkéntesség éve”, ezért minden idei számunkban megtudhatjátok, hogy mit jelent ez a szó, és az MME gyerek önkénteseivel is találkozhattok.

A Magyar Madártani Egyesületnek segítő gyerekek ezt így fogalmazták meg:

Az önkéntesség lényege, hogy az illető önzetlenül segít egy szervezetnek, anélkül, hogy ezért pénzt kapna.

Tudod-e, hogy mivel foglalkozik a Magyar Madártani Egyesület?

Önkéntesekből áll, akik védelmi akciókat szerveznek. Gyerekeknek előadásokat, táborokat tartanak és különféle ismeretterjesztő

A madarak és más élőlények védelmével, kirándulásokat és gyűrzéseket szervez, hogy megismerjük a madarakat.

Te mivel segíted a munkájukat?

A téli hónapokban a kertünkben rendszeresen etetjük és gyűzzük a madarakat.

Télen etetjük a madarakat Anyuval, és tavasszal segíték Papócnak és Imre bácsinak megszámolni a tojásokat és a fiókákat az odúban.

Dóra
12 éves

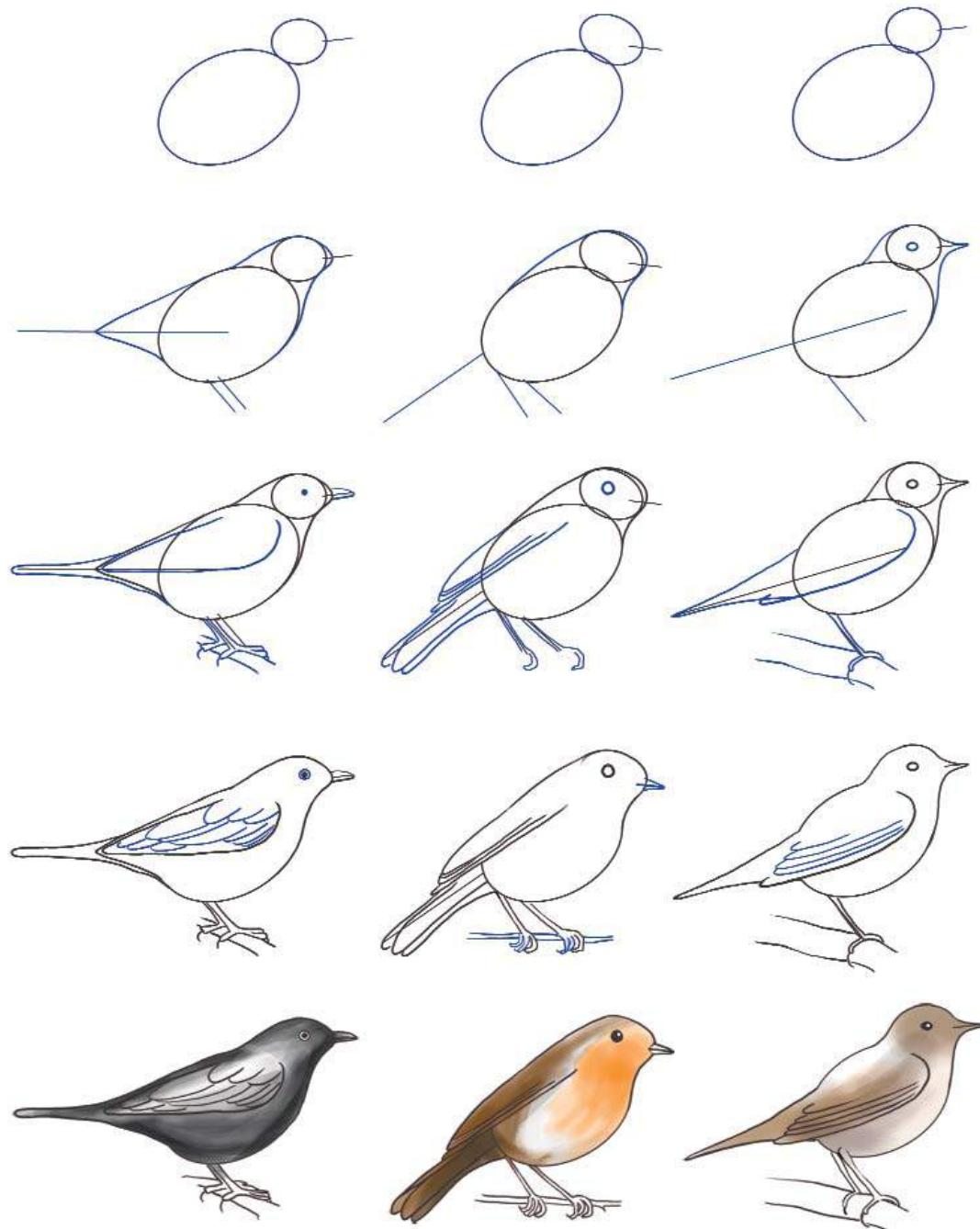
Zsuzsi
7 és fél éves

Rajzoljunk madarakat!

Ha azt gondolod, hogy élethűen rajzolni nehéz megtanulni, akkor bizony szerencsére tévedsz! Figyeld meg alaposan a madár arányait, a fej alakját és tartását, a farok irányát, a szemek méretét és elhelyezkedését, stb.. Ha kitaróan, ügyesen követed a vázlatokat, akkor a végére biztos a siker!

Ceruzával rajzolj, és használd bátran a radírt, ha véletlenül nem sikerülne elsőre valamelyik vonal! Ha kész a rajz, halványan ("lazúrosan") kifestheted a madarat, de befejezheted színesceruzával is. Jó munkát!

A rajzokon feketeregő, vörösbegy és fülemüle látható. (Vigyázat, a valóságban a méretük nem egyforma.)

Kiadványszerkesztés: Kiss Maja,
grafika: Becski Leonóra,
fotók: Csonka Péter, Kovács András,
Papp Gábor, Pintér Balázs.

Téli számunk helyes
megfejtése:

A Tiszta hegyek napja
Szeptember 26.

A szerencsés nyertesek:
Sajnovity Soma, Senta
Benkő Gergely, Kalocsa
Szedlák Zsombor,
Szigetszentmiklós

Gratulálunk!
Nyereményük
a Madarak
- Kis állathatározó
című könyv.

Csípogó

Kedves Gyerekek!

Idén ismét olimpiai év lesz, így aztán mi is szemezgetünk majd az élővilág olimpiikonjaiból. Tavasszunkban megismerkedhettek az idei év madarával, az egerészölyvvel és mint mindig, kézműveskedhettek is velünk. Jó szórakozást kíván

Schmidt Emese, a Csípogó szerkesztője

Újra itt a Tavaszi madárles!

Menj ki a szabadba, keresd a tavasz megérkezését jelző madárfajokat - a fehér gólyát, a kakukkot, a füstű fecskét, a sarlósfecskét és a színpompás gyurgyalagot - és ha sikerül valamelyiküket megpillantanod, megfigyelésedet töltsd fel a www.springalive.net honlapra!

Idén már 40 ország gyerekeivel együtt töltheted fel észleléseidet vagy játszatsz a honlapon, és persze sok érdekességet olvashatsz mind az öt madárfajról. Minden megfigyelés számít, hiszen a beérkező információk évről évre gazdagítják a madarakról és vonulásukról szerzett tapasztalatokat!

Bővebben is olvashatsz a programról a 42-ik oldalon!

www.springalive.net

Mit eszik a fehér gólya? Karikázd be az 5 helyes táplálékot. Megoldásodat ellenőrizheted a honlapon!

2012 OLIMPIAI ÉV

Lássuk, hogy az állatvilágban kik az olimpiakonok szárnyfeszítávságban!

Az albatroszok a világ legnagyobb szárnyfeszítávságú madarai, közülük is 360 cm-rel a **vándoralbatrosz** tartja a rekordot.

A világ legnagyobb szárnyfeszítávságú ragadozómadara egy keselyű, szárnyfeszítávsága 270-300 cm. Különlegességnek számít, hogy más ragadozómadaraktól eltérően náluk a hímek a nagyobbak. Az "Év madara" cikkben keresd meg a színes betűket és rakd ki belőlük a madár nevét! A megfejtést küldd el az MME postacímére (1121 Budapest, Költő u. 21.) vagy a csipogo@mme.hu e-mail címre!

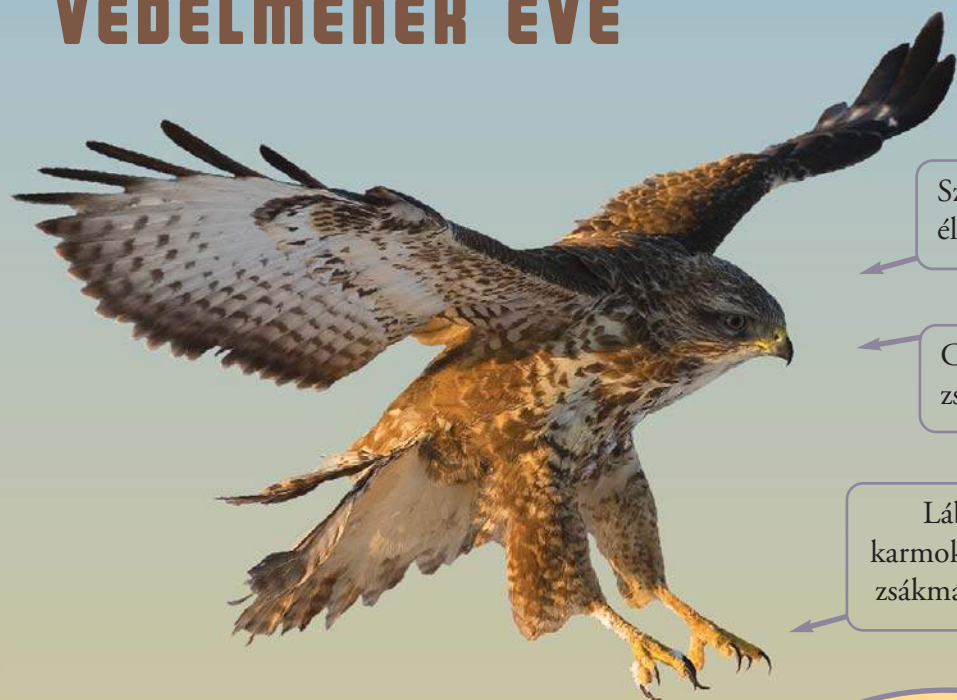
Az **Ornithoptera alexandrae** nevezetű pillangó nőstényének szárnyfeszítávsága a lepkék között a legnagyobb, eléri a 31 cm-t is. A hímek picit kisebbek.

(Illusztrációk: Wikipédia.)

2012 AZ EGERÉSZÖLYV VÉDELMENEK ÉVE

Ismerkedjünk meg jobban ezzel a csodálatos ragadozómadárral!

Szeme dupla olyan
éles, mint a miénk

Csőre erős, kampós, a
zsákmány tépésére szolgál

Lába erős, tűhegyes
karmokkal, melyekkel a
zsákmányt ragadja meg

Főleg rágcsálókat eszik,
de hüllőket, kételtűeket,
rovarokat és földigilisztát
is fogyaszt. Súlya kb 1 kg.
Maximum fél kg-os
állatokat zsákmányol.

Az autóutak
mentén gyakran láthatsz nagy,
barnás színű ragadozómadarat
villanypóznán, kerítésen, kövön
vagy földhányáson üldögelni.
Azt gondolhatod, hogy biztosan sast láttál,
azonban a sasok messze elkerülik az ember-
járta vidékeket. A ragadozómadarak közül
leginkább az egerészölyv választja az
utak környékét pihenésre és vadászatra.
Gyakran meg is járja, mivel
sokukat végül autók
ütik el.

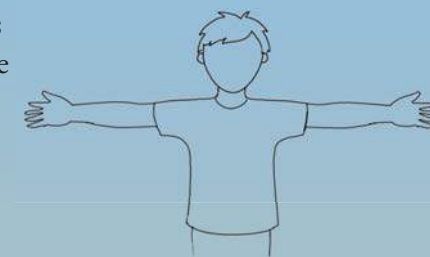

Színezete a sötétbarnától a fehéresig sokféle lehet.

Szárnyfesztávolság: a kitárt szárnyú madáron a két szárnycsúcs
közötti távolság. Az itt látható 6 éves fiú két középső ujj hegye
közötti távolság 116 cm, azaz akkora, mint egy kisebb
egerészölyv szárnyfesztávolsága.

Mérd meg, hogy Te mekkorára bírod kitárni a karjaidat!

Az
egerészölyvek
szárnyfesztávolsága
110-132 cm,
a miénk, csókáké
csupán
64-73 cm.

1-3 fészük is lehet egyszerre, amelyet
évről évre felváltva használnak.

**Feljegyzések szerint egy egerészölyv
párnak 14 db fészke volt!**

Fészket magas fára rakja.

A friss fészkek 1 m átmérőjű,
de a következő évek tatarozásaival
akár 1,5 méteresre is nőhet.

Fiókáik 1 hónap alatt kelnek ki
a tojásból, körülbelül 50 napon
repülnek ki a fészekből és további
6-7 hétig maradnak együtt szüleikkel.

Hangos, miákoló "kijő"
kiáltása van, melyet főleg
tavasszal hallat. Ezt a kiáltást
a szajkó nagyon ügyesen utánózza!

A vadon élő, meggyűrűzött egerész-
ölyvek közül a legöregebb példány
25 éves és 4 hónapos volt!

Teszteld családtagjaid szimatát!

Készíts illatmintákat különféle anyagokból!

Végig üres tejfölös poharakat és töltsd meg különféle szagos dolgokkal. A szagolgotó játékos szemét kösd be. Fontos, hogy ne hallják a többiek, milyen tippeket adott a különféle illatokra. A gyűjteményedhez készíts táblázatot, ami alapján osztályozhatod a kísérletben résztvevők szaglását! A résztvevők az alábbi példában a nehézség alapján 1, 2 vagy 3 pontot szerezhetnek. (A legkönnyebben azonosítható dolgok érnek 1 pontot.) A maximálisan szerezhető pontszám: 11.

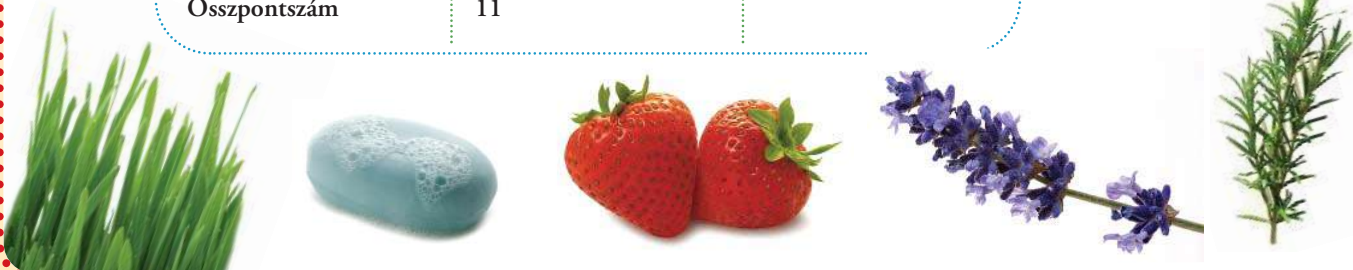
Illatminta	Elérhető pontszám	Elért pontszám
egy marék föld	2	
egy marék friss fű	1	
kb 1 dl víz	3	
egy marék só	2	
levendula vagy		
rozmarin ágacska	1	
néhány szem eper	1	
szappan darab	1	
Osszpontszám	11	

11–9 pont: kiváló szimatod van

8–6 pont: a szimatod rendben van

5–0 pont: gyakorolj sokat, hogy élesedjen a szimatod!

JÁTÉK

Melyik árnykép egyezik meg a fényképen látható gyurgyalaggal teljesen?

Megfejtés: c

BEKÜLDHETŐ FELADAT

Melyik madarat választották meg a legtöbbször az „Év madarának”, és mely években?

A megfejtést küldd be április 10-ig a MME Budapest, 1121 Költő u. 21 címre postán vagy a csipogo@mme.hu e-mail címre!

Téli számunk helyes megfejtése: havasi csóka

A szerencsés nyertesek: Jakab Zsófia, Budaörs
Kurucsai Enikő, Jánoshalma
Rédei János, Budapest

Gratulálunk! Nyereményük egy plüssmadár.

csipogó

A 2013-as év madara a gyurgyalag

Észrevetted, hogy ugyanez a faj nyerte el 1979-ben a legelső „Év madara” címet is? Hogyan lett a gyurgyalag az idei év madara?

Három madár (erdei fülesbagoly, fűrj, gyurgyalag) közül lehetett választani az MME honlapján. Összesen 7460 madárbarát vett részt az „Év madara” szavazáson, ebből a legtöbben (3247-en) a gyurgyalag mellett döntöttek.

Kacsókával szárnyra kaptunk és ellátogattunk a gyurgyalag élőhelyére. Az alábbi véleményeket gyűjtöttük a környék lakosaitól:

E színpompás madárnak évről évre sok veszéllyel kell megküzdenie! Ezért tavasszal, ha gyurgyalagot látsz, megfigyelésedet május 31-ig töltsd föl a www.springalive.net honlapra! Amellett, hogy a hazai természetvédelmi szakembereknek ezek az adatok nagy segítséget jelentenek a faj védelméhez, a honlapon meghallgathatod ennek a csodálatos kis madárnak a hangját, és sok érdekességet is olvashatsz róla.

POSZMÉH

Én a mezőkön szállva virágot és nektárt gyűjtök és mondhatom, hogyha üldözőbe veszel egy gyurgyalag, csak nehezen menekülök meg. Eddig szerencsém volt, de a családom sok tagja ezt nem mondhatja el magáról. Ezek a madarak veszedelmesen jól repülnek és csapatban vadásznak ránk.

Interneten keresztül sikerült elérnünk egy afrikai ismerőst is!

GNÚ

A családom és én a szavannákon nagyon szenvedünk bizonyos rovaroktól, főleg a böglyöktől. Az Európából érkező gyurgyalagok szeptember és március között időznek nálunk. Minél nagyobb a gyurgyalag csapat, annál több bosszantó lényt kapnak el, ezért örülünk nekik.

PARTIFECSKE

A gyurgyalagok is a meredek falakat keresik költéshez, ezért gyakran együtt, egymás mellett fészkelünk velük. Nem versengünk egymással az enni valóért, mivel mi a kisebb méretű repülő rovarokra, elsősorban a pirinyó levéltetvekre vadászunk. Véleményem szerint mi jobban repülünk és tollruhánk visszafogott barna és fehér színe is sokkal elegánsabb, mint a gyurgyalagok rikító tollazata.

RÓKA

Nagyon kedvelem őket, főleg a tojásaikat és a fiókáikat. Rendszeresen végigjárom a környéken található meredek partfalakat, és ha megérem a tojások szagát vagy meghallom a fiókák hangját, akkor ásni kezdek. A fészekürejük 1-2 méter hosszúságú, a mélyén pedig ott van a jutalmam. A kölykeim örülnek ennek a csemegének.

NYÁRFA

Gyakran az ágaimról lesnek repülő rovarokra, máskor pedig csak pihennek rajtam. Folyamatosan beszélgetnek, de ez nem zavar. Kellemes, lágy „gyur-gyur” hangjuk van. Még hangosabbak nyár végén, amikor az öreg madarak már a fiókáikat is magukkal hozzák. Olyankor néhány napig rajtam töltik az éjszakát is, és ez kedvemre való.

Ha többet szeretnél tudni a gyurgyalagról, lapozd át a Madártávlatot, illetve böngéssz a www.mme.hu és a www.springalive.net honlapokon.

AZ ÉV MADARAI

Az MME
1979 óta
választja meg az
Év madarát.

A születésed
évében melyik madár
volt az *Év madara*?
Nézzess róla fény-
képeket, olvass utána
könyvekben vagy
az interneten!

1979
GYURGYALAG

1980
FEHÉR GÓLYA

1981
FEHÉR GÓLYA

1982
FECSKÉK

1985
GYÖNGYBAGOLY

1984
CINEGÉK

1983
FECSKÉK

1986
TŰZOK

1987
FOGOLY

1988
KUVIK

1989
BÚBOS-
BANKA

BARÁTPOSZÁTA

1993

1990
BÚBOSBANKA

1991
SZALAKÓTA

1992
VÖRÖS
VÉRCSE

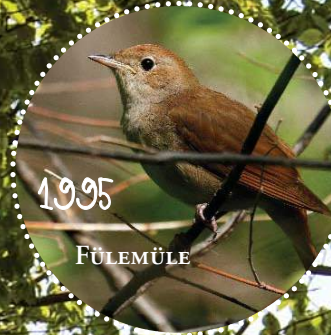
1982
FECSKÉK

1994
FEHÉR GÓLYA

1998
HARKÁLYOK

1995
FÜLEMÜLE

1996
VÖRÖSBEGY

1997
HARKÁLYOK

1999
FEHÉR GÓLYA

2000
KERECSENSÓLYOM

2001
BÍBIC

2002
SÁRGARIGÓ

2003
PACSIRTÁK

2004
ROZSDAFARKÚAK

PARLAGI SAS

2005

2007
MEZEI VERÉB

2006
TÖVISZÚRÓ
GÉBICS

2009
KÉK VÉRCSE ÉS
VETÉSI VARJÚ

2008
KANALASGÉM

2010
FECSKÉK

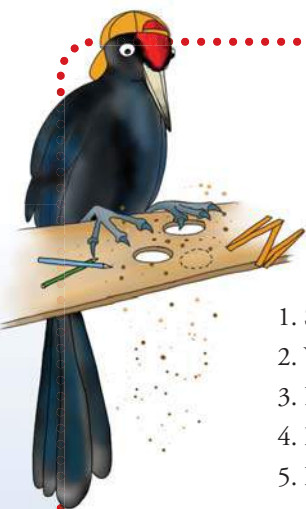
2011
SZÉNCINEGE

2012
EGERÉSZÓLYV

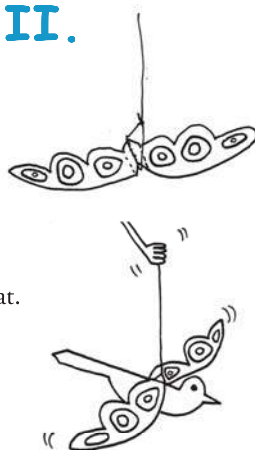

2013
GYURGYALAG

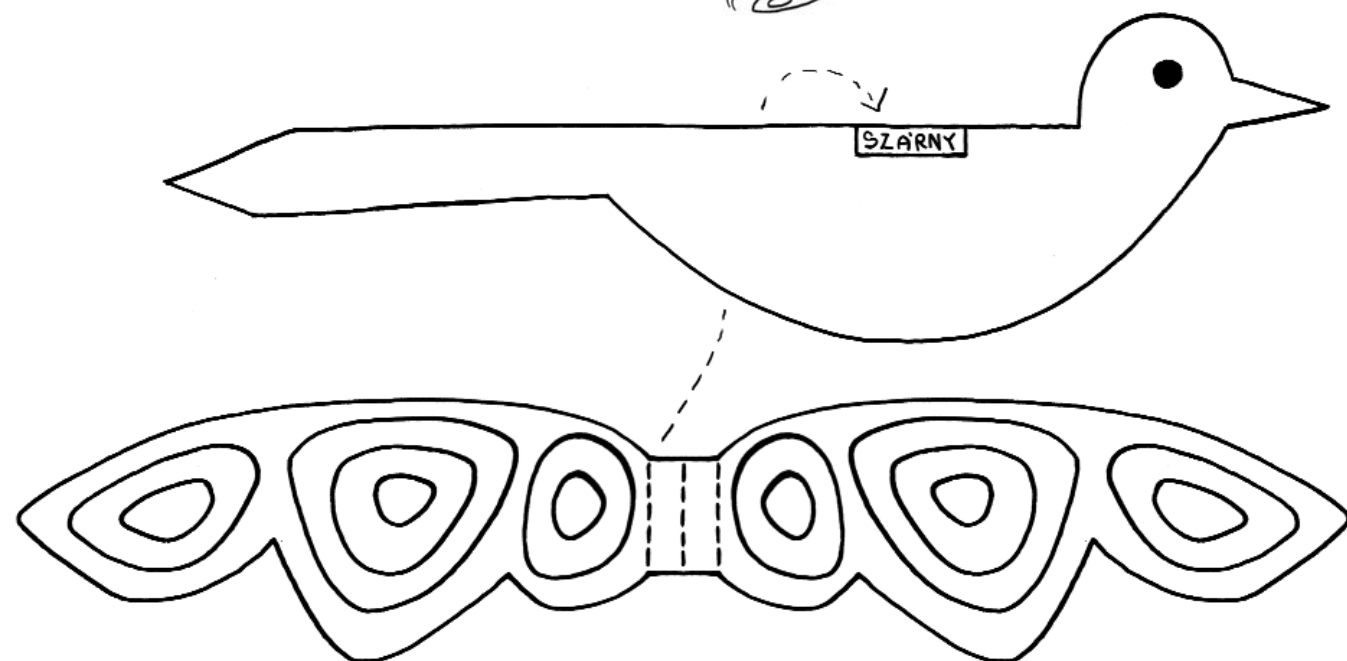

Joel madárkája II.

1. Színezd ki a madarat és a szárnyait.
2. Vágd ki ollóval a részeket.
3. Hajtsd be a szárnyakat, majd fűzz bele fonalat.
4. Ragaszd a szárnyakat a madárra.
5. Indulhat a repülés!

madebyjoel.com

TOJÁSFESTÉS

1. Főzd meg a tojásokat.
2. Hengergesd meg óvatosan a főtt tojásokat az asztalon, hogy a héjuk berepedezzen.
3. Tedd a tojásokat óvatosan különböző színű festékes vízbe (ételfestéket vagy természetes festéket használj, pl. vöröshagyma héját).
4. Emeld ki őket egy negyed óra múlva, és töröld szárazra.
5. Pucold le a héjakat, és máris kész a márványozott húsvéti tojás!

BEKÜLDHETŐ FELADAT

Mely években volt már korábban is a búbos banka az év madara?

A megfejtést várjuk az MME címre postán (1121 Budapest, Költő u. 21.) vagy e-mailen a csipogo@mme.hu címre!

Téli számunk helyes megfejtése:
gyöngybagoly = fátyolos bagó
kis vöcsök = bütyök
ökörszem = tüskebujkáló

A szerencsés nyertesek:
Bérdy Gergely, Szeged
Molnár Gergő, Kalocsa
Szabó Kornél,

Gratulálunk!
Nyereményük egy év madara kitűző.

Weöres Sándor: Kismadarak

Nyitottad az ablakot:
szállj be, napsugár!
Hogy csivogott-csattogott
rengeteg madár:

aranymálinkó, pirók,
feketerigó,
sármány, vörösbegy, kukó,
csíz, tavaszhió,

pinty, királyka, őzsupó,
vult vagy milliom,
elsorolni nevüket
én nem is birom.

Azt tudom csak: valahány
téged szeretett,
mikor szobád ablakát
nyitotta kezéd,

behajolt egy lombos ág,
bimbós, eleven:
mind ott ültek gallyain,
aztán kezeden.

Fuvolázták nevedet
a kismadarak,
mind másként! Hát nem tudom,
hogy is hívjalak?

Csipogó

Tudtad,
hogy 2015.
a Fény
Nemzetközi
Éve?

www.unesco.hu/termesztudomany/feny-fenyalapu

APRÓHIRDETÉSEINK

Jól szituált úr keresi
szorgalmas párját.
Jelige: Csak Te kellesz!
E-mail cím:
fuggocinege@haz-
epitesfelfokokon.hu

Extra nagy tojásokat és
jól nevelt fiókákat kínálunk
akciónál.
Jelige: Pazar színválaszték
és minőség!
E-mail cím:
kakukk@mesteroras.hu

Vadonban álló családi
házamat modern városi
lakásra cserélném.
Jelige: Madárbarát
kertek előnyben!
E-mail cím:
vorosbegy@surgos.hu

2015

a

Búbosbanka

védelmének éve

kíváncsian

nyugalomban

- Tücsök zsákmány,
- fekete, enyhén lefelé ívelt csőr,
- felmereszthető tollbóbíta,
- sötétbarna szem,
- szürke láb.

Mi jellemző leginkább erre a csodálatosan érdekes külsejű madárra?

- Jelzője: bűdös, füstös, mivel a fiókák az esetleges támadóra spriccelik ürüleküket

- Fokozottan védett
- Afrikában tel
- "Up-up-up" hangjának köszönhetően latin neve: Upupa epops

- Elterjedés: Afrika, Európa és Ázsia. Az északi részek és a zárt erdők kivételével mindenütt előfordul.

- Fészket nem épít, szinte bármilyen üregben megtelepszik

- A rovarölőszerek és a számára kedvező területek csökkenése veszélyezteti állományait

- Csőrével a laza talajt szondázza rovarok, gyíkok, apró gerincesek után kutatva. Kedveli a legelők tehénlepényeit, ezekben turkál ennivalóért. Kedvenc eledele: a mezei tücsök és a lőtücsök (lötétű).

